

Miljöplan för Högbo Golfklubb

Uppdaterad 2010-01-01

Innehållsförteckning

<i>Innehållsförteckning</i>	<i>sid. 2</i>
<i>Miljöpolicy för Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 3</i>
<i>Övergripande miljömål för Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 4</i>
<i>Detaljerade miljömål för Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 5</i>
<i>Miljöarbete vid Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 6</i>
<i>Ansvarsområden för miljöarbetet vid Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 7</i>
<i>Miljöledningsprogram – Avfall</i>	<i>sid. 8</i>
<i>Miljöledningsprogram – Energi</i>	<i>sid. 9</i>
<i>Miljöledningsprogram – Biologisk mångfald</i>	<i>sid. 10</i>
<i>Miljöledningsprogram – Utsläpp till mark och vatten</i>	<i>sid. 11</i>
<i>Miljöledningsprogram – Hantering av kemikalier</i>	<i>sid. 12</i>
<i>Miljöledningsprogram – Upphandling</i>	<i>sid. 13</i>
<i>Dokumentstyrning – Miljöarbete vid Högbo Golfklubb</i>	<i>sid. 14</i>
<i>Dokumentstyrning – Sammanställning</i>	<i>sid. 15</i>
<i>Referensdokument</i>	<i>sid. 16</i>

MILJÖPOLICY FÖR HÖGBO GOLFKLUBB

Högbo golfklubb ska genom sin verksamhet bidra till hållbar samhällsutveckling genom kretsloppstänkande. Miljöhänsyn ska tas i varje beslut inom hela verksamheten. Klubbens ambition är att värna om miljön genom att planera, agera och följa upp på ett sådant sätt, att vi minimerar resursflödet, förebygger miljöskador samt reducerar den negativa inverkan på miljön till ett minimum.

- Erbjud golfspel som motsvarar medlemmars och gästers krav och som medför minsta möjliga miljöpåverkan, med hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och affärsmässigt försvarbart.
- Miljölagstiftning, föreskrifter och övriga krav, som organisationen berörs av utgör en miniminivå.
- Arbeta för att effektivisera energi- och materialanvändning, förebygga föroreningar och uppnå ständiga förbättringar.
- Andelen avfall inom klubben ska minska genom inköpsrutiner, sortering och återanvändning.
- Vid underhåll, anläggande och skötsel av *hål* och områden omkring *hålen* ska naturen vårdas varsamt och påverkan ska vara så minimal som möjligt.
- Medlemmar, anställda och arrendatorer ska uppmuntras till miljömedvetenhet, insikt i biologisk mångfald och kretsloppstänkande.
- Personalen ska löpande utbildas för att kunna ta ansvar och utveckla klubbens miljöarbete.
- Leverantörer, entreprenörer och arrendatorer skall informeras om miljöarbetet och uppmuntras till miljömedvetet agerande.
- Miljöarbetet skall bedrivas långsiktigt som en naturlig del i klubbens verksamhet.

Uppdatering av miljöpolicy ska genomföras vart annat år inför Högbo golfklubbs årsmöte.

Styrelsen
Högbo Golfklubb

Övergripande miljömål för Högbo Golfklubb

Fortlöpande informera och engagera medlemmar och anställda i golfklubbens miljöarbete, samt redovisa resultatet av klubbens åtgärder fortlöpande.

Sträva efter att ständigt förbättra miljöarbetet samt regelbundet se över miljöpolicy och miljömål samt revidera dessa vid behov, dock minst vartannat år för att som slutmål bli miljöcertifierad. Som delmål skall Högbo GK erhålla SGF:s miljödiplomering.

Förhindrande av miljöskador

Huvudmålet är att vi skall agera kort- och långsiktigt på ett sådant sätt att vi förhindrar skador på miljön genom oavsiktliga eller medvetna brott mot lagar och förordningar.

Minimera miljöpåverkan

Huvudmålet är att vi, inom ramen för klubbens övergripande värderingar, ska agera kort- och långsiktigt på ett sådant sätt att vi reducerar negativ inverkan på miljön till ett minimum.

Förhöja naturupplevelsen

Alla som vistas på golfbaneområdet skall uppleva naturen på ett positivt sätt och få ökad förståelse för betydelsen av miljövard.

Detaljerade miljömål för Högbo Golfklubb

Förhindrande av miljöskador

- Förhindra och förebygga utsläpp av olja, drivmedel och andra miljöfarliga ämnen, och omedelbart vidta korrigerande åtgärder om detta trots allt sker.
- Klubben skall vårda den artrika naturen runt golfbanan, så att den biologiska mångfalden främjas. Vid utbyggnad/ombyggnad/tillbyggnad skall hänsyn tas till den biologiska mångfalden så den inte påverkas negativt.

Minimera miljöpåverkan

- Undvika bekämpningsmedel och övriga kemiska preparat som har negativ påverkan på miljön.
- Hantering av oljor, drivmedel etc. så att miljöpåverkan begränsas. Vid nyanskaffning se till att fordon/ maskiner/redskap som minimerar användning av fossila bränslen köps in.
- Minska energianvändningen genom att spara och effektivisera användningen av el, vatten och bränsle samt öka återvinning av avfall.
- Förhindra verksamhet som skadar miljön och ta fram alternativa miljöanpassade metoder och arbetssätt.
- Att med klara direktiv till bana/restaurang/shop/kansli möjliggöra att enheterna i alla delar följer givna miljömål.
- Minska osorterat avfall samt omhänderta miljöfarligt avfall på föreskrivet sätt.
- Vid inköp skall varor/produkter väljas som ger minst mängd avfall och lägst negativ inverkan på miljön.

Förhöja naturupplevelsen

- Eliminera all form av nedskräpning på golfbanan och övriga områden inom klubben.
- Gynna biologisk mångfald så att djur och växter får så bra levnadsvillkor som möjligt.
- Sträva efter så naturlig miljö som möjligt.
- Informera medlemmar, anställda och gäster om de speciella naturvärden som finns inom området och hur vi kan hjälpas åt för att skydda dem.

Miljöarbete vid Högbo Golfklubb

Allt miljöarbete har en ”ansvarig”, men miljöarbetet omfattar ALLA; medlemmar, anställda, arrendatorer, entreprenörer/leverantörer.

Åtgärdsplaner för miljöarbetet omfattar:

- Avfall
- Energi
- Biologisk mångfald
- Utsläpp till mark och vatten
- Kemiska produkter
- Upphandling

Miljögruppen har ansvar för uppdatering av åtgärdsplan för miljöarbetet. Det innebär att miljögruppen tar fram förslag på övergripande åtgärder vartannat år, och detaljerade åtgärder varje år. Åtgärdsplanen behandlas i verksamhetsplaneringen och budgeten inom klubben. Under året följs planen och miljöledningsprogrammen (kopplade till målen) upp av ansvarig. Åtgärdsplanen skall innefatta vem som är huvudansvarig för åtgärden, när arbetet skall vara slutfört samt budget, resursåtgång m.m.

Miljögruppen består av Jan Svärdröm och Bo Ahrenby???

Ansvarsområden för miljöarbetet vid Högbo Golfklubb

Styrelsen:

- Har huvudansvaret för att utvärdera och utveckla miljöfrågor, identifiera drivkrafter i utvecklingen och se till att miljöfrågor hanteras på lämpligt sätt.
- Ansvarar för att klubben lever upp till de krav som miljöledningssystemet innebär.
- Organiserar och skriftligt delegerar ansvar och befogenheter på miljöområdet.
- Har huvudansvaret för miljöpolicy, mål och miljöledningsprogram.
- Har alltid miljöfrågan som en stående punkt på styrelsemöten för kontinuerlig uppföljning.
- Ansvarar för att tillräckliga resurser finns.
- Ansvarar för att årlig genomgång av miljöledningssystemet utförs.

Miljögruppen:

- Är styrelsen behjälplig med att ta fram material för genomgång av miljöledningssystemet.
- Rapporterar miljöledningssystemets resultat till styrelsen vid genomgång.

Anläggningskommittén:

- Godkänner miljöledningsprogrammet.

Anläggningschefen:

- Ansvarar för att miljölagstiftning följs.
- Integrerar miljöfrågorna i det dagliga arbetet.
- Ansvarar för att miljöledningsprogrammet genomförs och att dokument över miljöledningsprogrammet upprättas, samt delegerar arbetsuppgifter.
- Ansvarar för att det finns tillgång till kompetens för att hantera relevanta miljöfrågor i verksamheten.
- Kommunikerar miljökrav vid inköp till fastigheter och bana (de checklistor som skall utarbetas).
- Håller sig informerad och informerar anställda om miljöledningssystemets relevanta delar och rutiner.
- Ansvarar för integrering av miljöfrågorna i verksamhetsstyrningen.

Intendenten:

- Ansvarar för att rutinerna i miljöledningssystemet fungerar och är uppdaterat.
- Rapporterar, kommunicerar och distribuerar dokument till anställda, kommittéer och styrelse.
- Arbetar för att hitta praktisk integrering av miljöfrågorna i andra ledningssystem.
- Ansvarar för att aktuell och relevant lagstiftning uppdateras i organisationen.
- Ansvarar för den interna kommunikationen av miljöledningssystemet.
- Kommunikerar miljökrav vid inköp till kansliet.
- Medverkar i arbetet med att ersätta farliga varor med mindre farliga.
- Ansvarar för uppdatering av dokumenten i miljöledningssystemet.

Miljöledningsprogram – Avfall

Arbeta för att andelen avfall inom klubben ska minska genom inköpsrutiner, sortering och återanvändning. Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Avfall inom klubben ska minska genom inköpsrutiner, sortering och återanvändning.

Övergripande miljömål:

- Minska mängden hushållsavfall med c:a **50 % till och med 2006 jämfört med 2004.**
- Minska andelen osorterat avfall med **20 % till och med 2006 jämfört med 2004.**

Detaljerade miljömål:

- Öka användandet av miljöanpassade produkter Använda miljöanpassade produkter i så stor utsträckning som möjligt.
- Öka det sorterade avfallet inom klubben med 10 fraktioner Sträva efter att öka det sorterade avfallet med så många fraktioner som möjligt.

Handlingsplan/aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Färdigställande av 4 källsorteringsstationer	Anl.chef	2006	Klart
Uppsamlingsplats för farligt avfall	Anl.chef	2006	Klart
Vid transport av farligt avfall använda befintliga metoder/dokument/kontrakt	Anl.chef	2006	
Utarbeta instruktioner för källsortering/inköp	Anl.chef/Int	2006	Klart
Utarbeta instruktioner för avfall till containrar för minskning av osorterat avfall	Anl.chef	2007	Klart
Medlemsutskick via e-post	Intendent	2005	Klart
Upprättande av sorteringsstationer efter banan	Anl.chef	2007	Klart

Miljöledningsprogram – Energi

Arbeta för att effektivisera energi- och materialanvändningen.

Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Arbeta för att effektivisera energi- och materialanvändning.

Övergripande miljömål:

- Minska energiförbrukningen för uppvärmning av lokaler och hushållsel med **15 %**, till **2006 jämfört med 2004**.

Detaljerade miljömål:

- Minska energiåtgången för hela anläggningen med **minst 2 % till 2005**.
- Öka antalet mätpunkter av energiflöden med **100 % till och med 2006**.

Handlingsplan/ aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Kartlägga energiflöden genom energimätare restaurang/shop	Anl.chef	2006	Klart
Installera energimätare för direktverkande el för uppvärmning av lokaler	Int/Anl.chef	2006	Görs ej
Läsa av vattenpumparnas användningstid årligen och beräkna energiåtgången	Anl.chef	2010	
Införa rutiner för sänkning av temperaturen när lokalerna står tomma. (Inkl. vv-beredare)	Intendent	2006	Klart
Byta lampor till lågenergilampor	Intendent	2005	Klart/Pågår
Installera rörelsedetektorer för tändning av belysning i klubbhus		2004	Klart
Anskaffa eldrivna golfbilar och skötselmaskiner i så stor utsträckning som möjligt	Styrelse		Alltid pågående
Installera luftvärmepumpar i klubbhus, kansli samt personalbyggnad.	Anl.chef	2007	Klart
<i>Installerat timer till fontäner för syresättning av dammar</i>	<i>Anl.chef</i>	<i>2009</i>	<i>Klart</i>
	<i>Anl.chef</i>		
<i>Minskat ytor för klippning av ytterområden</i>		<i>2009</i>	<i>Pågår</i>

Miljöledningsprogram - Biologisk mångfald

Vid underhåll, anläggande och skötsel av golfbanan samt områden omkring, se till att naturen vårdas varsamt och att påverkan blir så minimal som möjligt. Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Vid underhåll, anläggande och skötsel av golfbanan samt områden omkring ska naturen vårdas varsamt och påverkan ska vara så minimal som möjligt.

Övergripande miljömål:

- Läckage av gödnings- och bekämpningsmedel skall minimeras.

Detaljerade miljömål:

- Öka förutsättningarna för den biologiska mångfalden.

Handlingsplan/ aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Inventera av träd/växtbeståndet	Anl.kom	2007	
Inventera fågel-/djurbeståndet	Anl.kom	2005	Klart
Sammanställa information via	Anl.kom	2007	
Miljöanpassa gödningsprogram i så stor utsträckning som är möjligt	Anl.chef	2005	Pågår alltid
Anlägga stationer för gräsklipp, kompostering	Anl.chef	2007	
Minska bilåkande och avgasutsläpp	Alla	Alltid	

Miljöledningsprogram – Utsläpp till mark och vatten

Förhindra och förebygga utsläpp av olja, drivmedel och andra miljöfarliga ämnen och omedelbart vidtagna korrigerande åtgärder om detta trots allt sker.

Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Förhindra och förebygga utsläpp av olja, drivmedel och andra miljöfarliga ämnen och omedelbart vidta korrigerande åtgärder om detta trots allt sker.

Övergripande miljömål:

- Läckage av oljor, drivmedel och miljöfarliga ämnen skall minimeras.

Detaljerade miljömål:

- Öka förutsättningarna för att alla utsläpp till mark och vatten förhindras.

Handlingsplan/ aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Införskaffande av oljeavskiljare till tvättplattan för maskinerna	Anl.kom	2007	Klart
Invallning av oljetunnor och spillolja åtgärdas	Anl.kom	2005	Klart
Anläggning av betonggolv där petroleumdrivna maskiner förvaras	Anl.kom	2006	Klart
Översyn och åtgärdsplan för sänkande av grundvattennivån runt verkstadsbyggnad	Anl.chef	2007	
Årlig uppföljning av provtagning vid mätpunkter för till- och avrinning	Anl.chef	2005	Klart/Pågår

Miljöledningsprogram – Hantering av kemikalier

Förhindra och förebygga att miljöfarliga kemikalier inte användes ur arbets- och policy miljösynpunkt eller tillåtes utanför gällande lagstiftning.
Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Förhindra och förebygga att miljöfarliga kemikalier inte används ur arbets- eller miljösynpunkt eller tillåts utanför gällande lagstiftning.

Övergripande miljömål:

- All personal samt funktionärer skall göras medvetna om riskerna, och alla miljöaspekter skall iakttas vid hantering och dosering av kemikalier.

Detaljerade miljömål:

- Fortlöpande utbilda personal och vara uppdaterad på gällande föreskrifter och bestämmelser avseende de kemikalier som hanteras på golfklubben.

Handlingsplan/ aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Kemikaliehantering och instruktioner revideras och upprättas	Anl.kom	2006	Pågår alltid
Årlig genomgång med personal om gällande bestämmelser	Anl.kom	2006	Pågår alltid
Minimera användande av icke miljövänliga kemikalier	Anl.kom		Pågår alltid
Införskaffa säkerhetsdatablad till samtliga kemikalieprodukter	Jan Svädström	2007	

Miljöledningsprogram – Upphandling

Ställa miljökrav vid upphandling av tjänster och produkter från leverantörer/arendatorer /entreprenörer

Miljöledningsprogrammet är förankrat i klubbens policy och miljömål genom att:

Policy:

- Ställa miljökrav vid upphandling av tjänster och produkter från leverantörer/arendatorer/entreprenörer

Övergripande miljömål:

- Miljöanpassad upphandling, helst lokala produkter. Dokumentation från leverantörer.

Detaljerade miljömål:

- Utarbeta instruktioner för inköp, översyn av beslutsvägar samt vidareutbildning av egen personal.

Handlingsplan/ aktiviteter	Ansvarig	Tidsplan	
Utarbeta beslutsvägar	Styrelsen	2005	Klart
Utarbeta instruktioner för inköp	Intendent	2005	Klart
Vidareutbilda personal	Styrelsen	Alltid	

Dokumentstyrning – Miljöarbete vid Högbo Golfklubb

För att klubbens miljöledningssystem skall vara överskådligt krävs rutiner för att tydliggöra vilka dokument som ingår och hur de skall upprättas, underhållas och förvaras. Ansvarig person utarbetar respektive dokument.

Ansvarig person/grupp utför:

- Insamlig och granskning av fakta.
- Textbearbetning.
- Bevakar behovet av och utför ändringar. Numrerar och namnger dokumentet.
- Placerar dokumentet i pärmen före 1 februari.

Den som godkänner respektive dokument med sin signatur har till uppgift att:

- Granska bakgrundsfakta
- Granska dokumentinnehåll

Alla dokumentets förstasidor ska utformas med sidhuvud innehållande Högbo golfklubbs logotyp. Sidhuvudet skall ange dokumentets namn, som förklarar syftet med dokumentet. Registreringsnummer skall anges och sidnumrering skall framgå, sida (totala antalet sidor). Det skall också framgå vem som utarbetat dokumentet och vem som har ansvaret att godkänna dokumentet. Dokumentet skall innehålla datum när det börjar gälla, det innebär att äldre dokument blivit ogiltigt. Giltiga dokument skall finnas i pappersform på kansliet och tillgängliga på cd i 5 exemplar. Pärmar med gamla dokument skall sparas i fem år.

Dokumentstyrning sammanställning

Dokumentnamn	Framtagen av	Godkänd av	Gäller från datum
Organisationsstruktur och ansvar	Styrelsen	Höstmötet 2004	2005-01-01
Miljöpolicy för Högbo GK	Styrelsen	Vårmetet 2006	2006-03-18
Miljöpolicy för Högbo GK rev 1	Styrelsen		2008-01-01

Referensdokument för miljöarbete vid Högbo Golfklubb

Dokument	Utgåva
Miljöplan SGF	10/03
Golfsportens miljöpåverkan	SGF 02/00
Miljöutredning Högbo GK (Högskolan)	12/03
Aktiv miljöstrategi för Högbo GK (Högskolan)	01/04
Förslag till Miljöutredning Högbo GK (Högskolan)	04/04